

Hoekje van de Tema Tieker

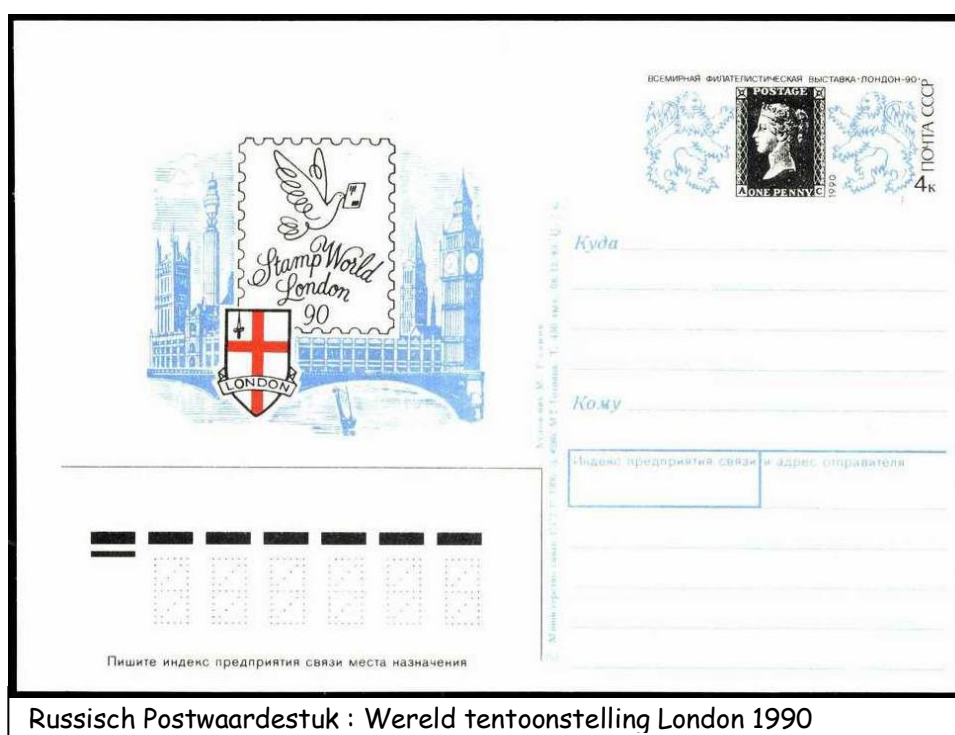
Johann Vandenhaute

10 jaar na het heen gaan van onze voorzitter **Florent Coene**, kwam de vraag of het haalbaar zou zijn om zijn geliefde artikelenreeks 'Hoekje van de Tema Tieker' als ode te gaan herpubliceren. Inderdaad, heruitgeven want meer dan 25 jaar geleden, verscheen in **Filatelia**, het clubblad van de vereniging 'De Posthoorn' uit Strombeek-Bever, een nieuwe rubriek "Het hoekje van de Tema Tieker" van de hand van T.T. zoals Florent graag zijn artikels ondertekende. 100 artikels lang, elke maand trouw en 10 jaar lang tot april 1993 werd telkens een ander tipje van het thematische doek opgelicht.

Introductie

Het waren toen de begin dagen van Ke.The.Fil., de Vlaams-Brabantse Thematische Kerngroep. Florent was medestichter en engageerde zich toen al totaal voor de thematische filatelie en kon als geen ander mensen motiveren om de thematische weg in te slaan. En met succes! Verschillende leden zijn toen die weg ingeslagen en gingen eveneens met veel bijval de competitieve toer op.

Met medewerking van Florent's weduwe, en nog steeds lid, **Christiane Vanden Bosschelle** heb ik alle 100 originele nummers overgemaakt gekregen. Zelf beschikte ik slechts over de laatste 40 nummers, gezien ik slechts in 1989 met de thematische filatelie was gestart. Na het doornemen van deze artikels van T.T vond ik er nog veel actuele informatie in terug die naar mijn inziens best kan gedeeld worden met onze leden, zeker voor diegene die recent lid werden en die zich vandaag op meer of mindere manier in thematische filatelie (willen) interesseren. Om Florents nalatenschap niet te laten verloren gaan, nam ik in 2003 het initiatief om de 100 artikels van onder het stof te halen en deze opnieuw in hun vernieuwde versie te publiceren in het bovenvermelde clubblad **Filatelia**. Publiceren betekende, 100 artikels naarstig nalezen en overtypen, ze waar nodig actualiseren en hier en daar een persoonlijke insteek toevoegen, om het in de huidige tijdszone nog leesbaar te houden, maar versta me niet verkeerd vele artikels kunnen bijna tot op de letter overgenomen worden. Zoals op de televisie herhalingen geen nieuwigheid meer zijn zo zal voor **Themaphila** dit proces gedeeltelijk hernomen worden. De artikels zullen gegroepeerd herhaald worden; ongeveer per vijf samen. Anders waren we vertrokken met een reeks die 25jaar zou duren nu kan het op 5 jaar tijd de revue passeren. Opnieuw zal ik de inhoud actualiseren en aanpassen voor het **Themaphilapubliek**, d.w.z. dat er waarschijnlijk weder aan aantal artikels zijn die niet meer tot de verbeelding spreken en eraan gesleuteld dient te worden, wanneer er eentje bijvoorbeeld handelde over de internationale tentoonstelling van London 1990, voor **Filatelia** aangepast werd met een verslagje over ECTP 2005 te Essen en zodoende zal het dan noodzakelijk zijn om over een andere internationale tentoonstelling te rapporteren of zowel indien nodig de volgorde te wijzigen om bijvoorbeeld artikel 26 voor 23 te laten verschijnen omdat 23 tijdsgebonden daar dan beter tot zijn recht komt. Ik hoop dat ik erin slaag deze rubriek levend te houden 25 nummers lang en wie weet voel ik me dan voldoende rijp om deze rubriek autonoom verder te zetten. Nog een kleine opmerking voor de goede werking, de cursief gedrukte teksten zijn integraal geciteerd zoals ze destijds verschenen zijn.

Russisch Postwaardestuk : Wereld tentoonstelling London 1990

In het allereerste nummer verscheen toen :

"Kandidaat verzamelaars worden er wel eens voor gewaarschuwd dat het praktisch ondoenlijk is geworden een traditionele landenverzameling op te zetten indien ze niet beschikken over de nodige geldmiddelen. De hoge geldelijke inzet wordt aangewakkerd door het feit dat zij bezeten zijn door de dwanggedachte van "volledig" te verzamelen. Meestal komen ze achteraf tot de vaststelling dat ze deze veel te dure opdracht niet aankunnen."

Verwonderlijk is wel dat dit nog steeds actueel is, komt hierbij dat de uitgifte politiek van verschillende postadministraties onverantwoord is en het gemunt heeft op de geldbeugel van de verzamelaar.

Het artikel ging verder als volgt :

"Het financieel voorbehoud is veel minder op de thematiek toepasselijk; een thematische verzameling hoeft of kan- niet volledig te zijn, maar wel voldoende bewijskrachtig. Dit betekent dat een thematieker slechts het filatelistisch materiaal bij elkaar brengt om zijn thema te schragen. Het filatelistisch materiaal omvat buiten postzegels ook poststukken, postwaardestukken en stempels.

Het is één van de aspecten van de thematiek dat ze de verzamelaar de gelegenheid biedt op een echt persoonlijke wijze tewerk te gaan. De mogelijkheid tot creativiteit, zelfcultuur, zinvolle ontspanning en vrijetijdsbesteding die ze schept, de gematigde geldelijke inzet die ze vereist, zijn één van de aantrekkelijke kenmerken die van de thematiek de populaire filatelie bij uitstel hebben gemaakt.

Deze vorm van verzameling onderscheidt zich dus hoofdzakelijk van de traditionele verzameling door het gebruik van zegels en filatelistische documenten van verschillende landen in eenzelfde verzameling en rond een bepaald thema of onderwerp."

Zoals je kan lezen is er niets nieuws onder de zon. En nog brandend actueel. Mag ik aan het bovenstaande toevoegen een thematieker zelf kan bepalen wat hij tot zijn thema kan rekenen en niet met de drang geconfronteerd hoeft te worden om "volledig" te zijn. Wanneer hij besluit dat een bepaalde tak van zijn thema niet zal verzameld worden dan geeft de thematische filatelie deze mogelijkheid, door handig met de titel van zijn thema om te springen. Uiteraard gelden een paar speciale regels wanneer we competitief uit de hoek willen komen, maar daar zullen we in de komende artikels beslist op terugkomen.

In het destijds verschenen artikel werd de opstart van **Ke.The.Fil** aangekondigd en promotie gemaakt voor deze beginnende vereniging, die tot op vandaag deel uitmaakt als kerngroep van onze vereniging Themaphila en waar nog steeds trouw elke vierde donderdag van de maand samengekomen wordt met verschillende Vlaams-Brabantse verenigingen (voor meer info zie maandelijks verslag van Ke.The.Fil verderop in dit Themaphila nummer) . De doelstelling was "Met onze overwegend jongere en/of beginnende verzamelaars gaan wij ervan uit dat deze geplande contacten enkel bevorderlijk kunnen zijn om op een boeiende en leerrijke manier filatelie te bedrijven." Ook het volgende kon toen gelezen worden :

"Het geplande initiatief en deze rubriek kan enkel een lang leven beschoren zijn als iedere thematische verzamelaar zijn bijdrage levert. Daarvoor zouden wij het ten zeerste op prijs stellen indien de leden regelmatig naar de vergaderingen komen. Uw aanwezigheid en medewerking zal er zeker toe bijdragen uw filatelistische kennis en verzameling te verrijken."

Blij te lezen dat er toen ook al om de nodige steun gevraagd werd van onze leden.

Nummer 3

Zoals in het vorige rubriek aangekondigd zal ik me soms genoodzaakt voelen om bepaalde rubrieken niet in de juiste sequentie te laten herpubliceren. Dit is reeds het geval met het nummer 2 van destijds, die een overzicht weergaf van alle thematische verzamelingen in wording, alsook de reeds gestarte verzamelingen van destijds. Ik hou me eraan in één van de volgende afleve-ringen een geactualiseerde lijst te laten publiceren van alle verzamelingen heden in wording of reeds gevestigd. Daarom nemen we nu even nummer 3 door, dat werd gepubliceerd in juni '83. Ik citeer uit de één-pagina artikel ..

"Op donderdag 26 mei l.l. (red. 1983) heeft de eerste interclub vergadering thematische filatelie plaats gehad. Onze vereniging had de eer deze te mogen organiseren.

Spreker Florent Coene heeft van deze bijeenkomst gebruik gemaakt om, aan zeer aandachtig en geïnteresseerd luisterend publiek, enkele definities en begrippen aan te halen, die in de thematische filatelie aan de orde zijn. Zonder tot in de details te gaan werd aangehaald hoe een themaverzameling groeit. Beginnende met het maken van de keuze, een eerste en belangrijke fase, de studie en voorbereidingen tot het opstellen van de verzameling. Aan de hand van enkele bladen uit de verzameling van de spreker werd duidelijk gemaakt welke filatelistische elementen kunnen gebruikt worden. In de uiteenzetting werden termen gebruikt zoals plan, studie, zegels, postwaardestukken, stempels en afstempelingen, voorlopers, brieven (al dan niet aangetekend), F.D.C., maximumkaarten en nog vele andere.

Het in detail bespreken van elk van deze onderwerpen neemt vele uren in beslag, dit kan gebeuren op de volgende bijeenkomsten. Wat onze vereniging betreft zullen bovenvermelde begrippen systematisch in deze rubriek behandeld worden en dit vanaf de volgende maand.

De volgende interclub bijeenkomst gaat door op ...."

Zoals je kan lezen zijn de doelstellingen van de hedendaagse kerngroep bijeenkomsten nog steeds actueel. In dit Themaphila verslaan we reeds jaren de kerngroep bijeenkomsten van Ke.The.Fil, die reeds vele jaren een vaste stek heeft gevonden in de lokalen van de postzegelvereniging van Nossegem, die te vinden zijn

achter het voormalig stadhuis van Nossegem. De bijeenkomsten vinden steeds plaats op elke 4^e donderdag van de maand (behalve juli, augustus en december). Belangstellende of beginnende thematiekers zijn steeds welkom. Wij behandelen nog steeds alle elementen van de thematische filatelie. Soms terug vanaf het begin, soms een wat verder gevorderd. Is uw thema in het stadium dat het tentoongesteld zal worden? Dan kan het aan de aanwezigen getoond, becommentarieerd en besproken worden, om het zo te kunnen vervolmaken alvorens door de jury te worden gewaardeerd met punten en bekroningen. Deze manier van behandelen heeft in het verleden al menig resultaat afgeworpen en wordt door de aanwezigen sterk geapprecieerd.

Leden verzamelen

Deze rubriek was het "Hoekje van de Tema Tieker" nummer 2 van destijds. Het gaf een overzicht weer van alle thematische verzamelingen in wording, alsook de reeds gestarte verzamelingen van leden bij kerngroep KeThe.Fil destijds. Voor Themaphila publiceert ik hier de leden die hun naam hebben gepubliceerd op onze website:

Leden (in alfabetische volgorde)	Thema's en/of interesse
Bracke Koenraad	Uilen (ook maximafilie), spechten (open klasse), vogels en muziek, wielewaal, grutto, spinnen, knotwilg (één kader) Wuhu – lokaalpost China (postgesch.)
Bottu Mark	- Evolutie van het kloosterwezen - Flora ivm religie - Evolutie + erfelijkheid - Postgeschiedenis Gent
Breyne Jacques	oude zeilschepen: titel van mijn huidige collectie "6.000 ans de voiles sur mer ou la nostalgie des voiliers d'antan" ik zoek meestal postwaardestukken, stempels, vlammen, alle filatelische en tematische stukken over de oudere tijden zoals Egypte, oud Grieken, Minoisch, Kreta, Fenicie, Rome, en van het jaar 300 na Ch. tot 1200
Brull Al	- Karnaval - Mijnbouw (steenkool) - St. Nicolaas
Busselen Jean	- Kastelen door de eeuwen heen - Belgische fiscale filatelie - Limburgse kantoorstempels - Leopold II - fijne baard
Cornelis Dany	Beroemde vrouwen; schilders; glasramen; bijen - honing; insuline - suikerziekte
Debruyne Rudy	burchten en kastelen
De Clerck Edith	Glas (materie), drinkglas, koffie en rozen.
De Moor Roeland	"de zon" en dit in al zijn facetten (mythologie, astronomie, invloed op dagelijks leven en functioneren, kunst en geschiedenis, lyrische aspecten, ...)
Frieke Robert	fruitteelt (uitgewerkt onderdeel van een tentoonstellingscollectie 'moderne tuinbouw, vak, bedrijf en bedrijfsleven') tuinen, van paradijs tot de hof van heden Parijs
Ghysels Patrick	- Tabak - Diergeneeskunde - Avicultuur - Postgeschiedenis van Maldegem - België emissie 1884
Hennekinne Yves	Geschiedenis, cultuur en economie van België
Heys Jan	Postoorlog, omstreden politieke propaganda waaronder val communisme, wereldoorlogen, (de)kolonisatie.
Husson Olga	Wind- en watermolens; Natuur en landschap van Australië; Schapen.
Janssens Hugo	Basketbal
Koenen Huub	Belgische en Nederlandse geschiedenis, de aardappel van oorsprong tot consumptie.
Krause Werner	- Parachute (geen ruimtevaart) - Tandheelkunde - Schaatsen (Hardrijden)
Linten Richard	- De Wederopbouw van Europa na WO II (ERP, MarsHallPlan)

	- De Navo - Het Europees Parlement
Pattyn Noël	Roofvogels - Uilen - Schoenen
Pauwels Yves	Tabak
Peterboers Hans	RODE KRUIS van heel de Wereld en OLIFANTEN
Péters Bernard	walvissen en dolfijnen
Rijnen John	Bos -Bosbouw -Hout en houtbewerking en Bomen
Ronsse Walter	Hans Christian Andersen; de postgeschiedenis van Oudenaarde
Rumen Martin	het schrift en paarden
Samyn Bart	De postgeschiedenis van St. Petersburg van de 17e eeuw tot 1914 Science Fiction De hond als metgezel van de mens Publibels Postwaardestukken van België Klassieke postwaardestukken van Rusland (19e eeuw)
Schepers Martin	SPEELKAARTEN - BRIDGE - TAROT - SKAT ... BELGISCHE HELICOPTERPOST EN STEMPELS
Spalanca Nicolo	Watervogels, ook interesse voor communisme (waaronder Lenin, Engels en Marx)
Smekens Benny	"Schaken" en "Personaliteiten en het schaakspel"
Staelens Dany	- Vogels van Europa - De douane Gezocht materiaal: voor de collectie vogels van Europa, vooral Europese frankeermachinestempels.
Stobbelaar Peter	onderwijs, opvoeding, binnenvaart, valkerij
Suys Jean-Pierre	Tennis
Ten Have Herman	"Bijen" en "Runderen"
Van Briel Guido	Het Rode Kruis en het Boeddhisme
Van den Bosch Jos H.L.	1) Paleontologie, Geologie etc. in het kader van de evolutie. 2) Politiek Duitsland 1945-1991 3) Postbodes 4) Spoorlijn Aken Maastricht, 1853- 1990
Van den Ende Carel	Paddestoelen en (moderne-)kunst
Vandenhaute Johann	Computers , Edelweiss , Chocolade, Van Eyck
Van Duin Jan Cees	- geschiedenis van Holland - geschiedenis van Rotterdam - strand en duinen
Vanhoutte Johan	- Brandweer - P.P.Rubens - Gemeentestempels
Van Laere Roger	- Expo 58 (Wereldtentoonstelling Brussel) - Haliet (het mineraal keukenzout) - Mercator (de kartograaf) - Papegaaiduiker (Fratercula arctica)
Van Rooijen W.J.	Schepen en varen. Van houtvloten tot de Queen Elizabeth II.
Van Staaveren Caroline	langebaanschaatsen
Van Strien Joke	Glasschilderkunst, Handschriften (tot ca.1550), Geschiedenis van West-Europa in de Middeleeuwen en Heiligen (tot ca. 1500) op frankeermachinestempels.
Van Vaeck Eddy	Verenigd Europa, droom of werkelijkheid; Verder alles wat met de Europese eenmaking in verband kan gebracht worden
Van Zutphen Henk	honden en ontwerpfouten

Zoals je kan zien thema's in overvloed. Verschillende leden stellen hiermee tentoon op verschillende niveau's – precompetitief, provinciaal, nationaal, ja zelfs internationaal – met succes en je kan altijd bij hen terecht voor iedere vraag. Wil je ook opgenomen worden in deze lijst stuur een email via onze website ...

Thematisch verzamelen

Thematisch verzamelen is een relatief jonge vorm van filatelie en werd ingegeven door het beeld op de postzegel. Oudere verzamelaars bekijken deze vorm van verzamelen nog steeds met afwijzende glimlach.

Ten onrechte trouwens want uit wat hierna, en in de volgende bijdragen zal blijken kan men een volwaardige en leerrijke verzameling kunnen opbouwen met alle elementen die de filatelie ter beschikking stelt.

Eerst enkele definities:

Een thematische verzameling is een filatelistisch geheel opgebouwd volgens een bepaald plan, ze ontwikkeld een thema, stelt een thesis voor. Bijv. De ontwikkeling der spoorwegen, de Renaissance, de boekdrukkunst, Rubens en zijn tijd.

Dit is totaal anders bij een onderwerp verzameling; deze omvat alle zegels en filatelistische documenten die verband houden met een onderwerp of een doel van uitgifte. En het filatelistisch materiaal wordt voorgesteld per land, in chronologische of systematische volgorde. Bijv.: Olympische spelen, Europese raad, tentoonstellingen.

De keuze van het thema:

Is een eerste maar belangrijke stap. Afgaande op de afbeeldingen die op duizenden reeds uitgegeven postzegels voorkomen is er een enorme keuze aan thema's. Wie werd niet bekoord door de afgebeelde vogels, insecten, schilderijen, gebouwen, treinen, schepen enz....? De keuze is niet eenvoudig en een ernstige zaak die een degelijke studie vereist. Een oppervlakkige kennis van het gekozen onderwerp brengt een teleurstellende verzameling voort. Er dient op zijn minst een thema gekozen waarvoor, buiten de filatelie, een interesse bestaat; beroepshalve bijvoorbeeld. Iemand die geen interesse of gevoel heeft voor klassieke muziek kiest niet Mozart of Chopin als thema. Zo ook iemand die een hekel had aan de les biologie tijdens zijn studententijd start niet met een verzameling insecten omdat de afbeeldingen op de zegels zo mooi en kleurrijk zijn. Een spoorwegbeampte daarentegen kan aangenaam verrassen met "De wereld op spoor", een drukker met "De drukkunst", een sportman met "Olympische spelen", enz....

Eénmaal het thema gekozen moet daarrond een filatelistische verzameling opgebouwd worden. Dit betekent dat de postzegels en de andere filatelistische stukken zodanig worden geordend, dat ze het gekozen onderwerp opbouwen tot een thema. De uitbouw van een thema kan vergeleken worden met een verhandeling of zelfs een thesis met de filatelie als bewijsmateriaal gebruikt.

Alles wat de filatelie te bieden heeft

De tweede en nooit eindigende fase bij het samenstellen van onze verzameling is deze van de opzoeking en de studie. We hebben misschien niet de pretentie of de ambitie om ooit aan competitieve tentoonstellingen deel te nemen maar toch gebruiken we het F.I.P. reglement als leidraad. Het ligt toch in onze bedoeling een degelijk uitgebouwde verzameling aan te leggen d.w.z. het zal tijd en ook geld kosten en dan hebben we er alle voordeel bij, en achteraf ook de voldoening, te werken volgens de regels van de kunst.

De thematische filatelie heeft het grote voordeel dat zij alles omvat wat de filatelie te bieden heeft. *Zo een beetje de tienkamp van de filatelie.* Dit wil zeggen dat we een beetje traditionele filatelie, postgeschiedenis, postwaardestukken, ja, zelfs maximafilatelie, en andere disciplines kunnen insluiten. Tijd noch ruimte vormen een beletsel. In een thematische verzameling kan men alle filatelistische en postale elementen terugvinden. Een klassieke zegel vindt er zijn plaats naast een moderne uitgifte. Een voorloper komt samen met een recente afstempeling. Er is slechts één voorwaarde: de afbeelding of de betekenis van het filatelistisch stuk of van de postzegel moeten direct verband houden met het gekozen thema. Dit vraagt een enorme kennis van de verzamelaar die heel wat naslagwerken zal moeten raadplegen, zowel op het vlak van het thema als de filatelie. Tegelijkertijd begint het zoeken naar gepast materiaal van alle landen ter wereld en moeten we precies die zegels aan geschaft worden die voor het gekozen thema in aanmerking komen. Postzegels zoeken zal nog wel vlotten, omdat zij het voorwerp uitmaken van een gespecialiseerde handel en catalogi, maar alle andere elementen, zoals afstempelingen, gelopen brieven, postwaardestukken en zo meer, vragen aan de filatelist een jarenlange aandacht op iedere ruil dag, ruilbeurs en bij iedere tentoonstelling. De contacten met andere verzamelaars zijn van onschatbare waarde; wat dit laatste betreft verwijzen wij naar de maandelijkse clubvergaderingen van de kerngroepen die in de verschillende regio's (Kempen, Oost-Vlaanderen en Brabant) georganiseerd worden. Eenmaal ontdekt wordt iedere zegel, iedere stempel, elk stuk op de juiste plaats gezet. De ontwikkeling van het plan en de gevonden filatelistische elementen moeten met elkaar verbonden worden, het thema moet worden uitgebouwd in functie van wat men kan vinden. Van alle gevonden teksten moet een korte samenvatting gemaakt worden. De thematische filatelie vraagt wel uitleg van het onderwerp maar dit moet kort en duidelijk zijn. Het zijn de filatelistische stukken die als bewijsmateriaal moeten dienen en niet de tekst. Ook de filatelistische kennis wordt met tekst verduidelijkt, het is duidelijk dat die niet vervat zit in de thematische teksten.

Bron: Deze artikelenreeks is een **geactualiseerde heruitgave** van nummer 1 tot 5 zoals deze werden gepubliceerd in dit tijdschrift door wijlen Florent Coene in de periode 1983 – 1993.